

Archeologie

De Werkgroep Archeologie telt elf leden: Jac. Biemans (coördinator), Theo Fransen, Jan van Heeswijk, Jan Jakobi, Tjieu van Geloven, Auke Langhout, Bas van de Pol, Frank Schoots, Ton van Tuel, Sjef Vlassak en Tinie Vlassak. De groep komt in principe niet bij elkaar maar onderhoudt via e-mail met elkaar contact, tenzij er opgravingen of andere activiteiten georganiseerd worden.

Gedurende het verslagjaar 2020 vonden twee relatief grootschalige archeologische onderzoeken in onze gemeente plaats. In juni werd gegraven aan de Hanendijk in Budel, in november vond een proefsleuvenonderzoek plaats in het nieuw te ontwikkelen gebied Neerlanden te Maarheeze. Ons werkgroeplid Jan Jakobi was regelmatig ter plaatse om de ontwikkelingen van het onderzoek in ogenschouw te nemen en op foto vast te leggen. Evenals kringlid Theo Martens is hij na een medische keuring en veiligheidskursus gecertificeerd toezichthouder namens onze kring. In de periode februari-maart waren beide heren als waarnemer actief bij grondwerk in verband met ombouw van de Stationsstraat in Maarheeze.

Hanendijk, Budel

De opgraving aan de Hanendijk, waarbij gebouwsporen uit de twaalfde en dertiende eeuw werden ontdekt, kwam ook in de pers aan bod. Nadat op 12 en 13 maart proefsleuven waren getrokken werd besloten tot een opgraving, die plaatsvond van 16 tot en met 22 juni.

▲ Aan de Hanendijk in Budel zijn restanten gevonden van middeleeuwse gebouwen. © Jean Pierre Reijnev/DCI Media

Overblijfselen van middeleeuws Budel ontdekt: 'Dit blijkt géén landbouwgebied te zijn geweest'

BUDEL - Archeologen hebben bij graafwerkzaamheden op een terrein aan de Hanendijk in Budel sporen uit de twaalfde en dertiende eeuw gevonden.

getrokken. Hierin werden twee vindplaatsen aangetroffen. Vindplaats 1 bestaat uit meerdere perceelsgreppels, waarin drie fases te onderscheiden zijn. De greppels uit de eerste fase dateren van vóór het omspitten van het terrein. De oriëntatie van deze greppels wijkt af van de perceelsgrenzen op het kadastrale minuutplan van 1832. De greppels uit de tweede fase vertonen een grote overeenkomst met de percelering zoals aangegeven op het kadastrale minuutplan. Dit betekent dan ook dat het omspitten en ophogen van het terrein te dateren is vóór 1832. Tot de jongste greppels behoren niet alleen de bermgreppels, maar ook een greppel die ongeveer te hoogte van de huidige perceelscheiding ligt. De tweede vindplaats bestaat uit karrensporen en bermgreppels behorende tot enkele routes/paden. In het noordelijke deel van het plangebied zijn ter hoogte van de Schimmelstraat bermgreppels aangetroffen waartussen karrensporen aanwezig waren. Ook oudere karrensporen werden aangetroffen. De karrensporen waren deels vergraven door een verspitte laag.

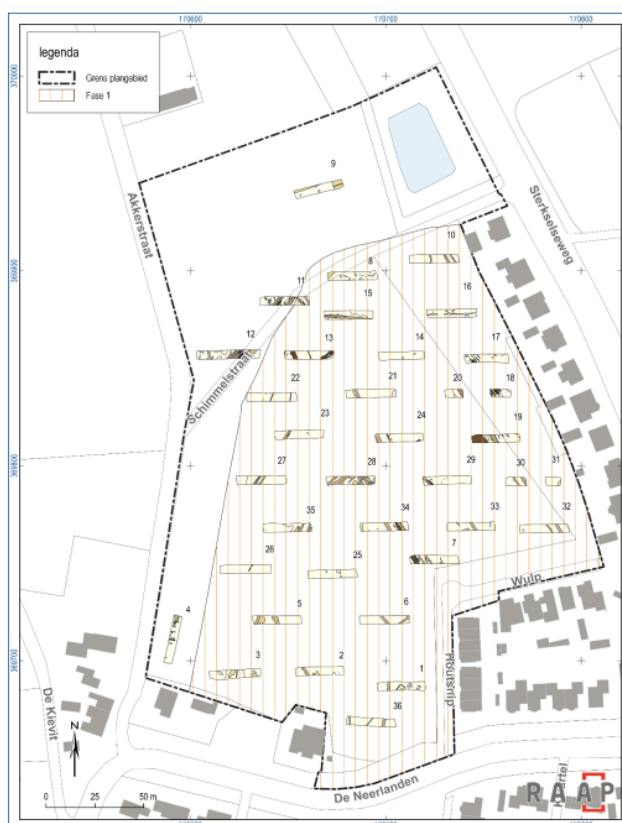
Kaart proefsleuven Neerlanden

De daarbij gevonden sporen dateren uit de volle middeleeuwen. Op het perceel (voorheen Budelse Drukkerij en Installatiebedrijf Rutten) hebben minstens twee gebouwen gestaan, waaronder een grote boerderij en een bijgebouw. Er werden sporen gevonden van houten palen, een oude waterput en een dubbele greppel als afbakening van het terrein.

Aardewerkscherven van bijvoorbeeld voorraadvaten helpen met de datering van de bebouwing. Het akkerdek ter plaatse heeft jarenlang als een beschermende laag gefungeerd.

De Neerlanden, Maarheeze

In het plangebied De Neerlanden (II) in het noorden van Maarheeze (tussen Sterkselseweg en Akkerstraat/Schimmelstraat), waar een nieuwe woonwijk gepland is, werden van 30 november tot en met 4 december 2020 in totaal 36 proefsleuven

De ontginningsporen duiden op het vruchtbaar maken van de arme grond. De karrensporen en greppels en de opbouw van de bodem (en daarmee de ontwikkeling van het cultuurlandschap) zijn met dit sleuvenonderzoek goed vastgelegd. Op basis van deze eerste bevindingen werd besloten geen verder archeologisch onderzoek in het plangebied De Neerlanden uit te voeren en dit vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Andere onderzoeksvragen

Behalve bovenstaande grootschalige onderzoeken werden er nog proefsleuven gegraven aan de Deken van Baarsstraat in Budel en de Vogelsberg in Maarheeze. Deze leidden niet tot verder onderzoek. Onze diverse leden werden met enige regelmaat ingeschakeld bij vragen van archeologische onderzoeksbureaus die onderzoeken in onze gemeente uitvoerden. In 2020 ging dat onder meer om percelen de Molenheide te Soerendonk, de Oranje Nassaulaan, Philipsweg en Stationsstraat in Maarheeze en de Jan Maasstraat, Ruilverkavelingsweg te Budel.

Gedurende het verslagjaar hielden wij met de gemeente en regio-archeoloog Ria Berkvens contact over de ontwikkelingen op archeologisch gebied rond de nieuw geplande Jumbosupermarkt aan de Anton Mathijssenstraat in Budel. De rapportage over het proefsleuvenonderzoek van eind juni 2017 dat behalve de locatie van de gracht van de voormalige 'burgt' ook enkele grond- en paalsporen aan het licht bracht, hebben wij nog niet ontvangen. Wij houden de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

Overige contacten

Naast de contacten met de gemeente, met de regio-archeoloog van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB), mevrouw Ria Berkvens, staat onze werkgroep in nauw contact met de AWN-afdeling 23, de Archeologische Vereniging voor Kempen- en Peelland (AVKP) te Eindhoven. Aan hun nieuwsbrief wordt meegewerkt en aan de contactbijeenkomst (Best) werd deelgenomen. Ook volgen we de activiteiten van de Archeologische Vereniging Peel, Maas en Kempen in Limburg.

Met Sunvest, ontwikkelaar van een zonnepark in de gemeente Cranendonck, hadden wij oriënterende contacten over cultuurhistorische en archeologische waarden in het gebied 'De Aardbrand' tussen Budel en Maarheeze.

Nico Arts deelt proefschrift uit op anderhalve meter

Op 23 juni promoveerde archeoloog Nico Arts tijdens een online zitting op het proefschrift 'Stad en platteland op het zand. Een archeologische biografie van landschappen en samenlevingen in de Kempen, 1100-1650', waarin hier en daar ook de archeologie van onze gemeente is betrokken. Dankzij de vrijgevigheid van de promovendus konden onze kring en werkgroepleden beschikken over exemplaren van deze omvangrijke studie.

De Werkgroep Archeologie zal zich actief blijven inzetten om ons archeologische erfgoed te beschermen en voor het voetlicht te brengen.

Namens de Werkgroep Archeologie,
Jac. Biemans